Nr. 28 Vilnius 1938 m. lapkričio 15 d. I metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO" PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Žemės Ūkio Organizatorius

Lietuvos Valstybė yra grynai žemės ūkio kraštas. Apie $^{3}/_{4}$ gyventojų verčiasi žemės ūkiu. Dėl to dar prieš nepriklausomybės atgavimą visa Lietuvos šviesuomenė buvo labiausiai susirūpinusi kaimu ir jo medžiagine padėtimi. Susikūrus Nepriklausomai Valstybei, pirmosios reformos ir pirmieji didesnieji darbai palietė žemės ūkį. Ir dabar žemės ūkis yra labiausiai globojamas ir gerinamas. Visos įstaigos, visi valstybės ūkio vairuotojai yra nukreipę savo žvilgsnius į kaimą. Bet labiausiai juo rūpinasi pirmasis ir dabartinis Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, didžiausias ir įžymiausias Lietuvos žemės ūkio organizatorius. Ir nieko nuostabaus. A. Smetona yra ūkininko sūnus. Kaimo vargai jam jau iš pat mažens buvo pažįstami ir jautriai suprantami. Paaugęs, išėjęs mokslus ir pradėjęs savistovų darbą Vilniuje, daugiausia sielojosi žemės ūkio reikalais. Jis visą laiką skaitė, kad visas Lietuvos ūkis, visa krašto ekonominė kultūra turės pirmoje eilėje remtis žemės ūkiu ir todėl juo labiausiai reikia susirūpinti. Šitomis mintimis yra išpuošti visi jo raštai ir darbai. Vos atgavus nepriklausomybę buvo pradėta žemės ūkio reforma. Dvarų žemė išdalinta ir atiduota bežemiams ir mažažemiams. 73 000 asmenų gavo po keletą, keliolika ir daugiau hektarų žemės. Iš tos žemės sukurta beveik 40.000 visai naujų ūkių, o kiti ūkiai padidinti iki tokių plotų, kad juose galima našiai ir gražiai ūkininkauti. Be to, A. Smetona dėjo visas pastangas sudaryti naujus ir derlingus plotus, atkovojant juos iš vandens. Iki šiol yra jau nusausinta 400.000 hektarų žemės. Vadinasi, tiek atsirado naujos, derlingos žemės. Bet lietuvių Tautos Vadas tuo nesitenkino. Jis suprato, kad ūkininkai galės gerai įsitaisyti ir pakelti žemės ūkį, kai bus išskirstyti į vienkiemius. Nepriklausomybės pradžioje Lietuvos valstybėje vienkiemiuose gyveno labai mažas ūkininkų nuošimtis. Tuo tarpu dabar vienkiemiuose jau randasi 1.491.475 hektarai žemės, arba 6.096 kaimai. Dabar iš tų kaimų sudaryta net 190.067 nauji ūkiai—vienkiemiai. Šie milžiniški darbai buvo padaryti savais pinigais ir tik per 20 metų. Bet jeigu tik tuo būtų ir baigtos visos pastangos, tai Lietuvos ūkininkas šiandien būtų daug labiau atsilikęs. Tačiau taip nėra, nes varant aukščiau minėtus darbus, buvo kartu rūpinamasi ir kitomis sritimis. Tarp kitko buvo ir yra keliamas žemės ūkio našumas, skleidžiant švietimą, teikiant agronomams pagalbą, aprūpinant trąšomis, veisliniais gyvuliais, sėklomis ir t. t.

Visų tų priemonių išdava yra ta, kad bendras javų derlius ir derlius iš vieno ha Lietuvoje jau pakeltas apie 20% ir kasmet vis didėja. Prieš D. karą Lietuvoje svarbiausieji žemės ūkio produktai buvo tik javai, linai ir arkliai. O šiandien jau parduodama apie 15 tūkstančių tonų sviesto užsieniui, daugiau pusės milijono kiaulių, apie tiek pat įvairių paukščių. Kiaušinių eksportas artinasi prie 100 milijonų vienetų. Krašto viduje ūkininkai augina cukrinius runkelius ir gaminamas savas cukrus.

Jei buvo nelengva atsiekti čia minėtų ir kitų žemės ūkio gamybos organizavimo ir kėlimo vaisių, tai dar sunkesnis buvo kitas darbas. Būtent, visi kraštai, tiek žemės ūkio, tiek ir pramonės kraštai, labai skatina žemės ūkio gamybą, t. y. rūpinasi kuo daugiau turėti savo javų, gyvulių ir pieno produktų ir kuo mažiau tų dalykų pirkti iš kitų—užsienio valstybių. Dėl to pasidaro labai sunku, kad ir gerus žemės ūkio produktus, parduoti užsieniui. Ypatingai sunki tuo atžvilgiu padėtis buvo susidariusi per neseniai praėjusią viso pasaulio ūkio krizę. Tą visą reikalą labai sunkina dar viena Lietuvoje veikusi aplinkybė.

Lietuva, dėl visiems žinomų istorinių sąlygų, neturėjo ir negalėjo turėti pakankamai gerų prekybininkų, kurie sugebėtų žemės ūkio produktus tinkamai eksportuoti ir tinkamai tam eksportui paruošti. Šitam darbui reikalinga ne tik patyrimo, bet ir nemaža kapitalo — įvairiems perdirbimo fabrikams statyti. Todėl teko šį reikalą greit ir iš pagrindų sutvarkyti. Kaip tik antrą kartą atėjęs prie valstybės vairo Antanas Smetona ėmėsi tvarkyti žemės ūkio produktų eksportą ir jų paruošimą eksportui. Buvo sukurti Lietuvos didieji ekonominiai centrai: „Lietūkis", „Pienocentras", „Maistas". Pastarųjų darbas ir veiksmas yra gerai žinoma ir mūsų laikraščio skaitytojams.

Jų reikšmė valstybei yra labai didelė. Visų pirma ūkininkams patikrinama teisinga kaina už jų perkamus produktus: pieną, gyvulius, paukščius ir kt. Kada krašte yra daug įvairių pirklių, kurie perka pieną, sviestą, gyvulius, paukščius, kiaušinius ir kt. — tai gali būti įvairių nesklandumų. Įvairių pirklių, įvairiems ūkininkams už tokią pat prekę, gali būti mokamos nevienodos kainos. Pirklys gali visada, derėdamasis su ūkininku, teisintis, kad jo prekė blogesnė už kitų prekes, kad tų prekių kaina krito, kad tų prekių jau greit nebebus galima parduoti ir pan. Ūkininkui iš tikrųjų nevisada lengva tuo laiku susivokti, kur tiesa, kur ne. Vėliau jis kad ir sužino, bet prekė jau parduota. Tad ūkininkams geriausia turėti tokį pirkėją, kuriam galima visiškai pasitikėti. Tokiais pirkėjais gali būti arba pačių ūkininkų sukurtos organizacijos kaip „Lietūkis", „Pienocentras" arba tokio visuomeniško pobūdžio organizacija, kaip „Maistas". Jomis ūkininkas gali drąsiai pasitikėti. Gali todėl, kad iš vienos pusės jos yra pačios ūkininkų kontroliuojamos, o iš kitos pusės jų darbą prižiūri pati valstybė per savo atitinkamus organus.

Tos organizacijos, tie ekonominiai centrai, supirkinėdami iš ūkininkų produktus, viešai visiems paskelbia, kokias kainas ir už kokios rūšies produktus mokės. Tad čia jokių abejonių nebėra nei dėl kainos, nei dėl rūšies. Nebėra abejonių ir dėl to, ar prekės bus pirktos. Tos organizacijos superka visus ūkininkų joms patiekiamus produktus.

Kitas labai svarbus tų organizacijų vaidmuo, tai iš ūkininkų supirktų prekių paruošimas eksportui. Tos organizacijos sugeba taip prekes paruošti, kaip užsienio rinka pageidauja. Sugeba išpildyti net sunkiausius reikalavimus. Todėl ir Lietuvos žemės ūkio produktų vardas užsienyje nuolat kyla—gerėja. Jis jau susilygino su daugeliu kitų senų valstybių — o ne vieną jau ir pralenkė.

Tomis organizacijomis žymiausia dalimi remiasi Lietuvos žemės ūkio gamyba, per juos eina daugiau negu pusė viso krašto eksporto. Tai yra Antano Smetonos sukurtas prietaisas padėti Lietuvos ūkininkams, kiek galint naudingiau sunaudoti tuos vaisius, kuriuos jie gauna iš žemės, iš gyvulių ir paukščių.

Štai tos svarbiausios priemonės, tos didžiausios pastangos, kuriomis A. Smetona padėjo iškilti Lietuvos žemės ūkiui. Kiekvienas, kas sugeba palyginti tą, kas buvo Lietuvos žemės ūkis prieš karą, kas jis buvo tuojau po karo ir kas dabar yra, tas nedvejodamas ir nuoširdžiai pripažins tuos didelius A. Smetonos nuopelnus žemės ūkiui ir jo dalyviams — Lietuvos ūkininkams.

ŪKIŠKOS NAUJIENOS

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Pašalpos veislinėms avims pirkti

Ūkininkams, norintiems įsigyti grynos juodgalvių ir šropširų veislės avių, Žemės Ūkio Rūmai duoda pašalpas, būtent: avinui įsigyti duoda 50% jo vertės ir avims įsigyti duoda 25% jų vertės. Perkamos avys ir avinai negali būti senesni kaip nuo 6 mėnesių iki 3 metų amžiaus. Kas nori gauti minėtam tikslui pašalpą, privalo avį bei aviną pirkti pas veislinių avių augintoją, kuris galima dabar rasti jau kiekvienoje apskrityje. Avys nurodytomis sąlygomis galima pirkti iki šių metų gruodžio mėnesio.

Pasterizacijos zona

Gyvulių snukio ir nagų ligai pradėjus plisti Vokietijoje ir ypač Lenkijoje prie demarkacijos linijos buvo imtasi atitinkamų saugumo priemonių nuo šios ligos išvengti. Tuo tikslu Veterinarijos Departamentas ir Pienocentras išleido įsakymus, pagal kuriuos 20 kilometrų atstume nuo administracijos linijos visos pieninės ir grietinės nugriebimo punktai įpareigoti pieno statytojams, grąžinti liesą pieną tik jį išpasterizavus nemažiau, kaip 85° C temperatūroje. Padidėjus šios ligos pavojui dar labiau, pasterizacijos zona praplečiama iki 30 kilometrų palei administracijos liniją. Dabar tokia pati zona įvedama ir pagal Vokietijos sieną. Pienocentras iš savo pusės yra įpareigojęs visas pieno perdirbimo bendroves ir grietinės nugriebimo punktus laikytis jiems duotų saugumo nurodymų ir aukščiau nurodytoje zonoje pieno pasterizaciją griežtai vykdyti.

Kur eksportuojami kiaušiniai

Per šių metų pirmuosius 9 mėnesius Pienocentras eksportavo 84 590.208 štukų kiaušinių, iš kurių į Angliją eksportuota 57 436.200 štukų, į Vokietiją—18 283.608 štukų, į Šveicariją—7.660 800, į Čekoslovakiją — 1.209.600 štukų. Šiemet išvežta daugiau į Angliją, Vokietiją ir ypač į Šveicariją, kurion išvežta apie 6 kartus tiek, kiek pernai. Į Čekoslovakiją išvežta daug mažiau, nes ten pavasarį ir vasarą kiaušinių kainos buvo žemos ir kiaušinių eksportas į tą valstybę buvo neįmanomas.

Nauji veislinių vištų ūkiai

Praėjusį pavasarį buvo jaučiamas didelis kiaušinių perinimui trūkumas. Šį trūkumą ypač jautė viščiukų perinimo stotis—perykla Panevėžyje. Šiemet toji perykla žymiai padidinama, išplečiama. Dėl to kartu susirūpinta, kad padidinta perykla turėtų darbo. Tam kiaušinių trūkumui pašalinti Žemės Ūkio Rūmai steigia 30 naujų kontroliuojamų veislinių vištų ūkių, kuriuose bus auginama apie 3000 veislinių vištų. Kad kontroliuojamuose ūkiuose gauti veislinių vištų kiaušiniai būtų prieinami visiems ūkininkams, kontroliuojamieji ūkiai paskirstyti kiek galima vienodžiau visame krašte. Dabar kiekvienoje apskrityje yra keletas veislinių vištų ūkių. Iš viso dabar veiks apie 100 veislinių vištų ūkių, kuriuose bus apie 12 000 veislinių vištų. Tokiu būdu kasmet bus pagaminama apie $1^1/_2$ milijono veislinių vištų kiaušinių, kurių dalį paims Panevėžio viščiukų perykla. Ši įmonė kasmet išperins apie $^1/_2$ milijono viščiukų ir juos išsiuntinės užsisakiusiems ūkininkams.

Nauja akcinė bendrovė

Spalių mėnesio 18 dieną Kaune įvyko steigiamasis visuomeninės akcinės draudimo bendrovės „Kooperacija" susirinkimas. Ši bendrovė įsteigta tam, kad Lietuvos Valstybės visuomeninės ir kooperatinės ūkinės organizacijos galėtų padidinti eksportą. Be to, ši bendrovė rūpinsis transporto draudimu, būtent, draus eksportuojamas ir importuojamas prekes, prekybos laivyno laivus ir kitas transporto priemones. Iki šiol veikusi Centrinė Apdraudimo Sąjunga „Kooperacija" pasiliks veikti tik laikinai, o vėliau, susitvarkius naujai bendrovei, ji susijungs su pastaraja. Draudimo Akcinės Bendrovės „Kooperacija" steigėjais yra Maistas, Pienocentras, Lietūkis, Lietuvos Baltijos Lloydas, Centrinė Apdraudimo Sąjunga „Kooperacija" ir Kooperacijos Bankas. Bendrovės akcinis kapitalas yra 750 000 litų. Nauja bendrovė pradės veikti nuo 1939 metų sausio 1 dienos.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Vilnų aukcijos Baltstogėje

Šių metų spalio 25 d. Baltstogėje įvyko vilnų pardavimo aukcijos. Šios aukcijos buvo jau trečią kartą Baltstogėje. Aukciją suorganizavo Liaudies Pramonės Bazarų Centralė. Į tą aukciją buvo pristatyta įvairių vilnų iš viso 104 partijos, 31.625 kg bendro svorio. 62 partijos 16.323 kg bendro svorio buvo parduotos. Likusios vilnų partijos liko neparduotos. Vilnas pirko tiktai keturios Baltstogės firmos. Geriausia buvo perkamos baltos ir bronzinės spalvos storos vilnos. Pilkos, storos vilnos silpnai buvo perkamos, o nesurūšiuotos vilnos visiškai neturėjo pirkėjų. Gerai pirko ir pusplones vilnas, bet neturėjo pasisekimo plonos vilnos. Apie 95% visų vilnų pristatė Liaudies Pramonės Bazarai, likusius 5% ūkininkai.

Apskritai vilnos buvo mokamos šį kartą brangiau, negu per II Aukciją, kuri įvyko š. m. liepos 12 d. Tada geriau buvo perkamos tik pilkos storos vilnos.

Per III Aukciją už vilnų 1 kg buvo mokama tokios kainos auks.:

Baltos, praustos, storos vilnos	5,20—5,70
„ nepraustos „ „	3,30—4,50
Pilkos, praustos „ „	5,00
„ nepraustos „ „	3,60—3,70
Bronzinės, praustos „ „	4,65—4,80
„ nepraustos „ „	3,45—3,95
Pilkos ir bronzinės, praustos nerūšiuotos	4,65—4,75
Surūšiuotos	4,20—4,30
Pusplonės, praustos	6,00
„ nepraustos	3,40—3,80
Plonos, nepraustos	3,10—3,30

Išspaudų kainos

Šiuo metu Kurlandijos Aliejaus Fabrike Vilniuje vietoje parduodamos įvairios išspaudos tokiomis kainomis už 100 kg: sėmeninės išspaudos 21 auk., saulegrąžių išspaudos 15 auks., rapsų išspaudos 13 auks.

Reikia pažymėti, kad šių trijų rūšių išspaudos savo maistingumu yra beveik vienodos, tik rapsų išspaudos yra blogesnės. Bet jų kaina labai skiriasi. Ypač brangios yra sėmeninės išspaudos. Šios išspaudos, kaip žinome, šeriamos melžiamoms karvėms. Jos labai padidina pieno kiekį.

Žalių odų kainos

Š. m. spalio mėn. 31 d. Vilniaus Miesto Skerdykloje buvo notuojamos tokios žalių odų kainos: karvių odos už 1 kg 0,80 — 0,85 auks., veršiukų už 1 štuką 3,50 — 4,25 auks., avių už 1 št. 5 00—5.25 auks.

Grūdinis „Saletšakas"

Iki šiol buvo galima „saletšakas" pirkti tik maltas, kitokio nebuvo. Dabar be malto pradėtas gaminti taip pat ir grūdinis „Saletšakas" (saletrzak granulowany).

Kaip žinome, „saletšakas" yra labai gera azotinė trąša. Dalis jo dirvoje ištirpsta tuojau pasėjus, kita dalis ištirpsta vėliau, palengva. Todėl „saletšakas" galima vartoti javams ir šakniavaisiams prieš sėją ir, augalams augant, ant šaknų. Jis turi 15,5% azoto ir apie 55% kalkių. Todėl gerai veikia rūkščias dirvas.

Grūdinis „saletšakas" yra patogesnis vartoti. Jis lengva pasėti lygiai kaip grūdai, nes jis ir yra grūdų pavidalo gabaliukuose. Tačiau tie gabaliukai patekę dirvon greit ištirpsta kaip ir maltas „saletšakas". Be to, dar grūdinis „saletšakas", lengviau yra išlaikyti, nes jis nesuaušta greit į didelius gabalus, kaip maltasis ir nesubyra į miltus. Paviršutine išvaizda grūdinis „saletšakas" labai primena kalkių salietrą, tik yra tas skirtumas, kad kalkių salietros grūdai yra balti, kaip sniegas, o „salietšako" šviesiai pilkos spalvos.

Snukio ir nagų liga jau Vilniaus vaivadijoje

Iki šiol vis dar nebuvo gyvulių snukio ir nagų ligos Vilniaus vaivadijoje. Bet neseniai Ašmenos apskrityje apie Dieveniškį ji pasireiškė iškart keliolikoje vietų. Vietos administracinė valdžia toje vietoje tuojau išleidė parėdymą, drau-

džiantį tose vietose gyvuliais prekiauti ir nurodė žmonėms, kaip reikia nuo šios ligos apsisaugoti. Visi susirgę gyvuliai buvo užmušti, o sveikieji įskiepyti prieš epidemiją. Tose apylinkėse įvesti labai griežti veterinarinės apsaugos parėdymai, kurių vykdymą prižiūri veterinarijos gydytojai. Kažin ar pasiseks epidemiją sulaikyti toje vietoje, ar neišsiplės ji toliau, kaip ir į šią vietą plėsdamosi atkeliavo iš vakarų.

Kiaulių maras

Švenčionių apskrityje apie Tverečių ir Adutiškį siaučia epidemiška liga — kiaulių maras. Šia liga krenta labai daug kiaulių. Kai kuriuose sodžiuose beveik visos kiaulės nudvėsė. Greičiausiai suserga ir dvesia kultūrinių ir pagerintų veislių kiaulės. Vietinės yra kiek atsparesnės.

Tą proga turime priminti ūkininkams, kad kiaulės nuo maro ligos reikia skiepyti, tada jos nesusirgs, arba jeigu susirgs, tai tik mažas jų nuošimtis. Skiepyti gali tik veterinarijos gydytos.

Kiaulių maras pagal 1927 m. įstatymą apie kovą su užkrečiamomis gyvulių ligomis priklauso valstybinei apsaugai. Pagal šio įstatymo 20 straipsnį, turint įtarimą, kad gyvulys susirgo maru, reikia tojau pranešti savo šaltišiui, ar vaitui, ar policijos nuovadoi ar betarpiškai storastijai, kuris atsiųs tuojau veterinarijos gydytoją, kuriam nieko nemokėti. Be to, už kritusius ar užmuštus gyvulius ūkininkui turi atlyginti valdžia. Tačiau, kad ūkininkas galėtų gauti tą atlyginimą, turi griežtai prisilaikyti visų veterinaro nurodymų. Kol atvyks veterinaras, ūkininkas pats privalo: 1) sergančias kiaules atskirti nuo sveikųjų, kad jos taip pat neužsikrėstų liga. 2) neleisti savo kiaulių niekur iš savo sodybos ribų. 3) Neleisti pašaliniems žmonėms ateiti ton vieton, kur gyvuliai stovi, išskyrus valdžios atstovus ir veterinarijos gydytoją. 4) Kritusius gyvulius iki kontrolės palaikyti gerai atskirtoje vietoje, prisilaikant reikalingo atsargumo. Pranešant apie pasirodžiusią ligą, būtinai reikia nurodyti, kurią dieną ir kurią valandą liga buvo pastebėta. To reikalauja minėtasis įstatymas ir nuo to pareina ūkininkui atlyginimas už kritusius gyvulius. Mat, 77 straipsnis sako: kad gyvulių savininkui atlyginimas nepriklauso tada, jeigu jis per 24 valandas nuo ligos pasirodymo apie tai nepranešė minėtoms įstaigoms arba neišpildė išvardintų pareigų.

Linų ūkis gali plisti

Lenkijoje yra nemaža įmonių, kurios gamina lininius audinius. Tiems gaminiams dalį medžiagos — linų perkama iš užsienių, nes savų linų daug mažiau pagaminama, negu tos įmonės suvartoja. Dabar Lenkijoje linais užsėjama maždaug 140 tūkstančių ha. Tuo tarpu, norint visiškai patenkinti linų pramonę vietos linais, reikėtų jų pasėti nemažiau, kaip 500 tūkstančių ha. Matome, kad linų plotai gali žymiai padidėti. Tačiau jie nedidėja. Svarbiausia to priežastis yra ta, kad linų kainos Lenkijoje yra labai nepastovios. Jeigu valdžia kainas sureguliuotų ir jeigu tos kainos būtų tokios, kad linų auginimas apsimokėtų, be to, jeigu tos kainos būtų pastovios, tai ir linų plotai augtų, nuolat didėtų.

Ižde nuostoliai

Jau paskelbta, kokias įplaukas ir išlaidas turėjo Lenkijos valstybės iždas per spalių mėnesį. Pagal oficiales statistikos žinias, spalių mėnesį turėjo 211.824 tūkstančius auksinų įplaukų ir 216.714 tūkstančius auksinų išlaidų. Taigi per minėtą mėnesį valstybės iždas turėjo beveik 5 milijonus daugiau išlaidų, negu pajamų. Kitaip tariant, per spalių mėnesį gauta beveik 5 milijonai nuostolių. Rugsėjo mėnesį valstybės iždas turėjo 190.689 tūkstančius auks. pajamų ir 194.736 tūkstančius auks. išlaidų. Tokiu būdu rugsėjo mėnesį turėta beveik $5^1/_2$ milijono nuostolių. Jeigu ir toliau bus gaunami toki nuostoliai, tai iki šių 1938/39 biudžeto metų pabaigos (dar liko 5 mėnesiai) valstybės iždas gaus keliasdešimt milijonų auks. nuostolių. Prisimindami, kad ir prekybos balanse dažniausiai pasitaiko nuostoliai, galime laukti, kad šie metai baigsis blogiau, negu pernykščiai.

Perka linus

Naujoje Vileikoje įsisteigusi ir jau veikianti linų ir kanapių perdirbimo įmonė pradėjo linus supirkinėti betarpiškai nuo ūkininkų. Tuo tarpu minėta įmonė supirkinėja tiktai artimiausioje apylinkėje, būtent Ašmenos apskrityje. Iki šiol įmonė nupirko 25 tūkstančius kilogramų linų pluošto, mokėdama po $1^1/_2$ auksino už 1 kg.

Netinkamas kai kurių pašarų vartojimas

Mūsų krašte kiaulės penimos lašiniams dažniausiai bulvėmis ir avižiniais miltais. Bulvės, žinoma, yra labai geras ir vienas pigiausių pašarų kiaulėms penėti. Tuo tarpu avižos mažiau tinka kiaulėms penėti, nei, sakysime, miežiai ar rugiai. Avižos turi net 26% lupynų, o miežiai — 11%, rugiai dar mažiau. Kadangi kiaulės penybos latakas yra, palyginti, trumpas, todėl jis negali gerai išnaudoti tų pašarų, kur yra daugiau kietų, sunkiai suvirškinamų dalių. Šiuo žvilgsniu miežiai ir rugiai būtų daug geriau išnaudojami. Penint suaugusias kiaules lašiniams, jų raumenys beveik nepadidėja, taigi ir daug baltymų pašare nereikalauja, o svarbiausia auga lašiniai ir taukai, kurie geriausiai pasigamina iš krakmolo.

Palyginkime avižas su miežiais ir rugiais baltymų ir pašarinių vienetų žvilgsniu. 1 kg avižų turi 77 gramus suvirškinamų baltymų ir yra lygus 0,8 pašarinio vieneto; 1 kg miežių turi 65 gramus baltymų ir yra lygus 1 pašariniam vienetui; 1 kg rugių turi 91 gr baltymų ir yra lygus kiek daugiau, negu 1 pašariniam vienetui. Kadangi miežiai ir rugiai yra net 0,2 pašarinio vieneto arba vienu penktadaliu (20%) vertingesni už avižas ir turi daug daugiau lengvai virškinamo krakmolo, tai jie ir geriau tinka kiaulėms penėti. Miežiais ir rugiais penimos kiaulės greičiau nusipenės ir jų penėjimas pigiau kaštuos. Kiaulių penėjimas avižiniais miltais būtų visai pateisinamas tik tada, kai avižos būtų bent penkta dalimi, arba 20% pigesnės už rugius ir miežius. Bet dabar yra beveik priešingai. Avižų kaina Vilniaus javų biržoje notuojama vienu auksinu brangiau (15,75 — 16,25) už miežių ir rugių kainą, (14,75 — 15,25). Miestelių turguose, rodosi, avižų kaina yra beveik lygi miežių ir rugių kainoms.

Avižos tuo tarpu yra labai geras pašaras melžiamoms karvėms, veršiukams, arkliams ir augančioms jaunoms kiaulėms.

Taigi toks netikslingas pašarų vartojimas žymiai pabrangina gyvulių gamybą.

Kiti ūkininkai, turėdami bulvių, kiaules peni runkeliais. Tuo tarpu runkelių vertė pašarinių vienetų žvilgsniu yra $2^1/_2$ karto mažesnė, nei bulvių. Be to, runkeliai yra labai vandeningi ir todėl labai apsunkina kiaulei pilvą, ji negali jų labai daug suėsti. Dėl to runkeliais yra daug sunkiau kiaulės nupenėti, nei bulvėmis. Dar blogiau, kai runkeliai kiaulėms virinami, nes jie tada netenka daug savo maistingumo. Runkeliai tuo tarpu labai gerai tinka šerti melžiamoms karvėms, labai gerai jie veikia karvių pieningumą. Taip pat runkeliai gerai šerti žindamoms kiaulėms.

Dar kiti ūkininkai, kurie nedaug turi gero šieno, arkliams, stovintiems per žiemą be darbo tvarte, atiduoda gerąjį šieną, o melžiamas karves šeria blogu šienu (šėku) ir šiaudais. Turėtų gi būti atvirkščiai. Be to, arkliams, užuot gero šieno, galima duoti kiek bulvių, nes jiems nereikia tiek baltyminių medžiagų, kaip karvėms, kurios gamina pieną. O šieno 1 kg yra 42—55 gr baltymų, kuriuos karvės labai tiksliai sunaudotų pieno gamybai. Bulvės gero šieno karvėms negali užvaduoti, nes 1 kg jų yra tik 9 gr baltymų. Tas užvadavimas dalinai būtų galimas tik tada, kai karvėms būtų dar duodama ir stipriųjų pašarų, kurie turi daug baltymų. Bet kadangi mūsų ūkininkai tų pašarų karvėms nešeria, tai nors geresnį šieną joms turėtų parinkti.

M. Č.

Kokis kraikas geriausias

Geras mėšlas, tai didelis ūkininko turtas. Kai yra daug ir gero mėšlo, net ir blogos dirvos pasidaro derlingos ir tinkamos visokiems augalams. Be mėšlo mūsų krašto dirvose gali užderėti tik menkesni augalai ir tik per kelerius metus. Geras mėšlas galima pagaminti tik tada, kai gerai šeriami gyvuliai ir kai tvartai kraikiami geru kraiku. Juo gyvulių pašaras yra maistingesnis, juo ir mėšlas gaunamas geresnis, turtingesnis augalų maisto medžiagomis. Kai gyvuliai šeriami vien šiaudais ir blogu šienu, tada ir mėšlas gaunamas menkas, liesas. O kai gyvuliai gauna miltų, sėlenų, išspaudų, šakniavaisių, tai ir mėšlas esti daug riebesnis. Bet mėšlo riebumas dar pareina ir nuo kraiko. Jeigu tvartai kraikiami paprastais šiaudais, tai mėšlas gaunamas gana menkas. O jeigu be šiaudų dar duodama ir durpių, tai jau mėšlas esti daug riebesnis. Be to, jeigu kraikiama susmulkintais, supiaustytais šiaudais arba gerai išdžiovintomis durpėmis, tai mėšlas gaunamas geresnis, riebesnis, negu kraikiant čielais, nesusmulkintais šiaudais arba šlapiomis ir nesusmulkintomis durpėmis. Iš to bus aišku, kad mėšlo rūšis pareina dar ir nuo to, kaip kraikas paruošimas. Kraiko paruošimas yra labai svarbi priežastis, dėl kurios gaunamas įvairiaus gerumo mėšlas.

Kraiko svarbiausias uždavinys yra sugerti skystąsias mėšlo dalis, srutas. Juo kraikas daugiau sugeria srutų, juo mėšlas esti riebesnis, geresnis. Kai kraikas sugeria nedaug srutų, tada šios išgaruoja ir išsisunkia pro pamatus. Todėl kraikas skaitomas geriausias tas, kuris greitai ir daugiausia sugeria srutų. Šiuo atžvilgiu kraikas yra labai nevienodas. Pavyzdžiui, paskiros kraiko rūšys sugeria tiek srutų: 100 kg nesusmulkintų šiaudų sugeria 220 litrų srutų; 100 kg susmulkintų, supiautų šiaudų jau sugeria apie 300 kg srutų; 100 kg gerai išdžiovintų ir susmulkintų durpių sugeria net 900 litrų srutų, o blogai išdžiovintų ir susmulkintų tiktai 400 litrų. 100 kg medžių lapų sugeria 400 litrų srutų, o 100 kg spygliuočių (pušių, eglių) spyglių sugeria apie 250 litrų srutų ir galutinai 100 kg samanų sugeria nedaugiau kaip 250 srutų.

Iš to matome, kad geriausia srutas sugeria durpės. Jos sugeria daugiau kaip 4 kartus, negu šiaudai. Iš to jau aišku, kad geriausias kraikas yra durpės, ypač jeigu jos gerai paruoštos. Durpes, kaip kraiką, vartoja visi pavyzdingi ūkininkai, kurie tik gali gauti kur nors durpių. Paprastai durpės klojamos ant dugno, ant tvarto pado. Vėliau jos maišomos su šiaudais, kad gyvuliai turėtų švarų ir sausą guolį.

Tačiau durpės skaitomos geriausiu kraiku ne vien dėl to, kad sugeria daug srutų, bet ir dėlto, kad durpės praturtina mėšlą azotu ir juodžemiu, puvenomis. Kraikiant durpėmis, iš mėšlo pražūsta daug mažiau azoto, negu kraikiant šiaudais. Tikslūs tyrimai parodė, kad kraikiant arklių tvartus durpėmis, azoto iš mėšlo pražūsta 45%, o kraikiant šiaudais, pražūsta jo net 65%. Taigi ir šiuo atveju durpės yra geresnis kraikas, negu šiaudai. Tačiau svarbu priminti dar ir tai, kad kraikiant durpėmis gaunamas toks mėšlas, kuri geriau sunaudoja augalai. Bandymais įrodyta, kad durpių mėšlo augalai sunaudoja 40%, o šiaudų mėšlo tiktai 18%.

Taigi visi čia išvardinti bandymai ir įrodymai aiškiausiai parodo, kad durpės yra geriausias kraikas. Bet ir durpės gerai tvartus pakreikia ir praturtina, pagerina mėšlą tik tuo atveju, kai jos yra sausos ir gerai susmulkintos. Toliau seka lapai. Bet kadangi jų ūkininkai mažai arba beveik visai neturi, tai apie juos netenka ir kalbėti. Panašiai galima pasakyti ir apie eglių ir pušių spyglius. Net jeigu šių lapų ir spyglių ūkininkai iš savo miško ir galėtų gauti, tai nepatartina jų vartoti, nes tuomet alinama miško dirva ir trukdomas medžių augimas, mažinamas jų derlius. Todėl, be durpių, didžiausios reikšmės kaip kraikas turi šiaudai. Šiaudai, kaip anksčiau ir praėjusiame numeryje minėjome, tik tuomet esti geri kraikui, kai susmulkinami. Susmulkinti juos reikia 10—20 cm. Smulkinti šiaudus geriausia tam tikru įrankiu, kuri aprašėme praėjusiame numeryje. Samanos, nors irgi neblogai sugeria srutas, tačiau jų sunku gauti ir jos blogai pūsta. Iš jų kraikas irgi yra menkas.

Kas nori turėti gerą mėšlą, turi susirūpinti geru kraiku ir gerai jį paruošti. Geras kraikas ne tik kad praturtina mėšlą, bet sudaro gerą, sausą gyvuliams guolį. Tada gyvuliai esti švaresni. O švarumas yra sveikata. Juo gyvulys švaresnis, juo jis yra stipresnis, daugiau duoda pieno, geriau auga, greičiau įsipeni. Pradėjus gyvulius laikyti tvartuose, kiekvienas ūkininkas turi stengtis juos gerai šerti ir gerai kraikti tvartus. Tada susilauks iš gyvulių daug naudos.

J. J.

Kaip reikia girdyti ir šerti veršiukai

1933/34 m. Stanisluvke buvo padaryti bandymai su lenkų raudonosios veislės veršiukų girdymu ir šėrimu per pirmuosius gyvenimo metus. Buvo bandomos dvi veršiukų (telyčių) grupės vienu laiku. Buvo norima sužinoti, kokia šviežio pieno duoklė yra reikalinga šios veislės veršiukams, kad jie normaliai, gerai augtų.

Tuo tikslu I veršiukų grupei buvo duodama šviežias (pilnas) pienas per 19 savaičių. Be to, daugiausia pieno buvo duodama iki 6 litrų per dieną kiekvienam veršiukui nuo 6 iki 11 savaičių. Antroji veršiukų grupė buvo girdoma pienu per 18 savaičių ir gaudavo kiekvienas veršel.. po 9 litrus per dieną penktoje savaitėje.

Be pieno abiejų grupių veršiukams vienodai buvo dar duodama loveliuose kiekvienam skyrium: avižų, kvietinių sėlenų ir arkliapupių (bobikų) mišinio (visų trijų lygiomis dalimis) iki $1\frac{1}{2}$ kg, sėmenų išspaudų iki $\frac{1}{2}$ kg, šieno iki 4 kg, šakniavaisių iki 10 kg ir šliomkreidės iki 15 gr. per dieną. Veršiukai pradžioje buvo sveriami kas dieną, o vėliau kas dešimtį dienų.

Šie bandymai parodė, kad tie veršiukai, kurie gaudavo daugiausia iki 6 litrų pieno per dieną, per pirmuosius 4 mėnesius blogiau augo už II grupės veršiukus, bet nuo 5 mėn. iki 10 mėn., tai reiškia, kai buvo pamesti pienu girdyti, geriau augo ir galutiniai šios grupės rezultatai buvo geresni už II sios grupės. I-sios grupės veršiukai geriau išnaudodavo sausuosius pašarus. Iš tų bandymų buvo padaryta tokia išvada: *6 litrų šviežio (pilno) pieno duoklė raudonosios veislės telyčaitėms yra visai pakankama.* O mes dar prie to pridėkime: kadangi ir mūsų vietiniai galvijai mažai tesiskiria savo reikalavimais, tai jų veršiukams toji pati pieno duoklė taip pat turi būti pakankama.

Toliau buvo bandoma tos pačios veislės telyčaitės, kokiame amžiuje geriau jas pirmą kartą prileisti prie buliaus Mūsų smulkūs ūkininkai dažnai labai jaunas telyčaites leidžia prie buliaus — pradedant net nuo 1 metų amžiaus.

Buvo bandyta 6 telyčaitės: 3 telyčaitės buvo prileistos 15—16 mėnesių amžiaus, kitos 3 telyčaitės — pabaigoje antrųjų metų, tai yra VIII metų ketvirtyje. Telyčaitės anksčiau pasėjusios buvo gausiau šeriamos, nei vėliau pasėjusios. Pasirodė, kad svoris ir didumas anksčiau pasėjusių, bet geriau šeriamų telyčaičių, buvo geresnis už svorį, didumą vėliau pasėjusių telyčaičių, bet silpniau šeriamų. Būtent: anksčiau pasėjusios telyčaitės svėrė, turėdamos 1 metus amžiaus po 202,3 kg, turėdamos 2 metus — 386,7 kg, o vėliau pasėję svėrė: 1 m. — 198,7 kg, 2 m. — 375,7 kg.

Iš šio išvada buvo padaryta tokia: *galima telyčaitės kiek anksčiau leisti prie buliaus, kad tik labai neperanksti* (ne anksčiau, kaip nuo antrųjų metų pirmojo ketvirčio), jeigu tik jos yra gerai šeriamos. Tada nėra jokio pavojaus, kad telyčaitės gali gerai neišsivystyti.

M. Č.

Kooperatinis darbas kaime

Negalime pasigirti, kad mūsų kooperatyvams būtų lengvos darbo sąlygos. Anaiptol, mūsų kooperatyvų keliai erškėčiuoti. Pažvelgus į bet kurios bendrovės istoriją pamatysime, kad nuo steigimo laikų kliūčių netrūksta. Jos yra įvairiausių rūšių ir kalibro. Ne vieną kooperatyvą jos užgniaužė dar steigimosi stadijoje, o tie, kurie išvydo dienos šviesą, kad ir sunkiose sąlygose, bet sparčiai žengia pirmyn.

Mūsų kooperatyvai įsisteigė pagal vartotojų bendrovių statutus, kurių aukščiausias tikslas—aprūpinti savo narius maistu ir reikalingiausiais produktais. Bet mūsų kaimo kooperatyvai negali apsiriboti kaimo aprūpinimu vien tik perkamais dalykais. Kooperatyvai turi eiti prie to, kad ne tik *viską, kas kaimui reikalinga, parduoti, b t viską iš kaimo ir nupirkti*. Tada bus pilnas kooperatyvo veikimas ir nebus kaimas privačių pirklių išnaudojamas.

Turime tokių kooperatyvų, kurie jau pradeda supirkinėti vieną kitą dalyką iš ūkininkų. Pasižiūrėjus į tokių kooperatyvų darbą, rasime labai įdomių momentų, kurie labai aiškiai nušviečia šių kooperatyvų svarbą, o iš kitos pusės privačių pirklių norus ir siekimus. Kaipo pavyzdžiu gali būti Punsko kooperatyvas „Talka", kuris šiemet pradėjo supirkinėti iš ūkininkų sėmenis ir žąsis. Kol kooperatyvas nepirko, už sėmenis vietos rinkoje pirklių buvo mokama po 38 iki 40 sk. už 1 kg. Kai tik pradėjo bendrovė juos supirkinėti, privatūs pirkliai kainas pakėlė iki 44 sk. už 1 kg. Pirkliai tikėjosi, kad kooperatyvas tokių kainų negalės mokėti, nes kitaip turės nuostolių, o jie, turėdami didesnes atsargas, supirktas pigesne kaina, mokėjo aukštesnę kainą anų sąskaiton. Jiems svarbu buvo suparaližuoti pačioje pradžioje kooperatyvo sėmenų supirkimą. Bet kooperatyvas mokėjo aukščiausias kainas, neatsižvelgiant net į galimus nuostolius. Tuo būdu sėmenų kaina išsilaikė pastovi visą laiką ir buvo aukštesnė net už Suvalkų rinkos kainą. Kooperatyvas, sulaukęs atitaikamo momento, pardavė supirktas semenis ne tik be nuostolių, bet dar su nedideliu pelnu.

Įdomi buvo ir žąsų supirkimo pradžia. Supirkimo dienos buvo skiriamos atskirai kooperatyvui, atskirai privatiems pirkliams. Kai tik ateidavo kooperatyvo supirkimo diena, privatūs pirkliai pakrikdavo po kaimus, skelbdavo visokius pramanytus gandus ir net kelyje pastotinėdavo žmones, vežiančius žąsis ir stengdavosi nepraleisti žąsų į supirkimo vietą. Taip pat jie išnaudodavo laiką prieš pat kainų pakilimą. Mat, pradedant nuo rugsėjo mėnesio, kas mėnuo kainos žąsims keliamos. Privatūs pirkliai pabaigoje kiekvieno mėnesio stengiasi supirkti kuo daugiausia žąsų. Tuo laiku kooperatyvas, paprastai, neperka, nes mėnesinis kontingentas išvežti į užsienį būna jau išpildytas. Kai tik kooperatyvas pradeda supirkimą kito mėnesio pradžioje aukštesnėmis kainomis, tai privatūs pirkliai moka tuo laiku 10 sk. už žąsį brangiau normalios kainos. Jie tai gali daryti anksčiau supirktų žąsų sąskaiton. Bet tai būna tik kooperatyvo supirkimo dienomis.

Iš tų kelių pavyzdžių matosi, kad kooperatyvai turi be galo didelės reikšmės ūkiškų produktų supirkime ir kainų reguliavime. Net visokios privačių pirklių kombinacijos ir nešvari konkurencija negali sustabdyti kooperatyvinio darbo šioje srityje. Antra, kad privatūs pirkliai stengiasi visais galimais ir negalimais būdais trukdyti kooperatyvams supirkimą, mokėdami tariamai aukštesnes kainas.

Trečia išvada tai ta, kad pirkliai kooperatyvams nėra labai pavojingi. Jų varoma konkurencija tik melu ar gudrumu paremta. Jie, varydami konkurenciją ne patys iš savo kišenės moka, bet tai daro ūkininkų sąskaiton, išnaudodami laikiną ūkininkų nesiorientavimą. Tos visos kombinacijos yra labai trumpo masto ir jų ne ilgam užteks. Ūkininkai greit apsižiūrės ir nesiduos apgaudinėjami.

Ketvirta išvada, jau kiek liūdnesnė bus ta, kad dar didelė dalis mūsų ūkininkų yra nesusipratę neįvertina organizuoto darbo reikšmės, nesidomi juo. Nemoka pažvelgti toliau į ateitį ir numatyti, kas ateityje gali turėti ūkininko gyvenime sprendžiamos reikšmės. Daug kas nepasitiki kooperatyvais, nes yra per daug susirišę su privačiais pirkliais, kurie juos įkalba.

Pagaliau reikia suminėti dar viena svarbi aplinkybė, kuri trukdo kooperatinį darbą, tai kreditų stoka. Ūkininkas gamina, bet nevisuomet turi ką parduoti. Pavyzdžiui, rudens sezone ūkininkas turi pirkti mineralines trąšas, bet tuo laiku kaip tik neturi pinigų ir nėra kas parduoti. Kooperatyvai kreditan trąšų duoti negali, nes tai daryti draudžiama statuto ir neturi tam reikalui kapitalo. Čia vėl naudojasi privatūs pirkliai. Trąšas duoda kreditan, nors daug aukštesne kaina, o už skolą paima iš ūkininko sėmenis, žąsis, javus pigesne kaina. Tuo būdu ūkininkas skriaudžiamas dvigubai. Kooperatyvas visą tą nenormalumą mato, bet yra bejėgis, nes neturi kreditų.

Tam nenormalumui pašalinti, reikia pasirūpinti būtinai kreditinių kooperatyvų steigimu. Visur, kur yra tvirtesni kooperatyvai ir jaučia kreditų reikalingumą, reikia organizuoti Stefčiko kasos ar kiti kreditiniai kooperatyvai. Jei keli kooperatyvai yra netoliese, tokia kreditinė įstaiga gali aptarnauti dviejų ar trijų bendrovių rajoną. Stebėdamas kooperatyvų darbuotę įsitikinau, kad platesniu mastu kooperatinis darbas kaime neįmanomas be kreditinės įstaigos. Daugiausiai bus atsiekta, kai artimai bendradarbiaus šie kooperatyvai: pieninė, vartotojų bendrovė ir kredito kooperatyvas.

J. P.

Laikas užtaisyti langus

Artėja žiema, kartu su ja ir šalčiai. Todėl iš anksto reikia pasirūpinti, kad šalčiai neužkluptų nepasiruošusių jų sutikti. Dabar pats laikas pasirūpinti žiemai langus užtaisyti. Vėliau gausingesni lietūs ir didesni šalčiai vis daugiau sudarys drėgmės, o tuo pat ir daug nepatogumų šiam darbui atlikti. Kai langų rėmai ir palangės prisitrauks drėgmės, kur kas sunkiau bus juos tinkamai uždaryti. Prieš sudėsiant žieminius langus, visų pirma juos reikia gerai sutvarkyti. Langų rėmus ir palanges, jei nedažyta, galima nuplauti muiluotu vandeniu šepečio pagalba. Jei langai dažyti — užtenka nušluostyti šlapiu skuduru. Rėmus ir palanges nuplovus, valomi stiklai. Stiklai, paprastai, mazgojami švariu vandeniu. Geriau galima numazgoti muiluotu vandeniu arba, geriau vandeniu, šiek tiek pridėjus amoniako, acto arba sodos. Gražiai stiklai nusivalo kreidos tyre (košele). Iš kreidos ir vandens padaryta tyrele stiklai aptepami ir po to nušveičiami. Nušveitus reikia tuojau nuplauti kreidą Stiklams valyti gaminamas ir kreidinis muilas ir Sidolis. Jie vartojami taip, kaip ir paprastas muilas.

Geresnės langams mazgoti tokios mazgotėlės, kurios mažiausiai palieka plaušų, būtent, medvilninės. Gražiai nusausinti po nuplovimo, ypač nublizginti stiklus galima paprastu popieriu.

Žiemai langus svarbu taip užkimšti, kad mažiausiai per juos įeitų šalto oro ir, kad langai nerasotų, būtų sausi.

Pirmųjų langų tarpelius, kad nepripustytų sniego, reikia užkamšyti pakulomis arba vata. Į tarplanges gera įdėti po 1—2 stiklinukes, pusiau įpiltas sieros rūgšties (vitriolio) Kadangi sieros rūgštis yra gana brangi, tad ją galima pakeisti medžio anglimis. Minėtos medžiagos traukia drėgmę. Puošti tarplanges spalvotais popieriniais papuošalais yra labai neskoninga ir negražu. Nes tas „grožis" labai greit pasigadina: popieris sudrėksta, susiraukšlėja, nublunka. Įdėtas į tarplanges medžio anglis, kad nesimatytų, galima pridengti samanomis. Reikia parinkti gražių samanų, jas gerai išdžiovinti ir tik tuomet pridengti anglis. Taip pat galima anglis pridengti ir vata.

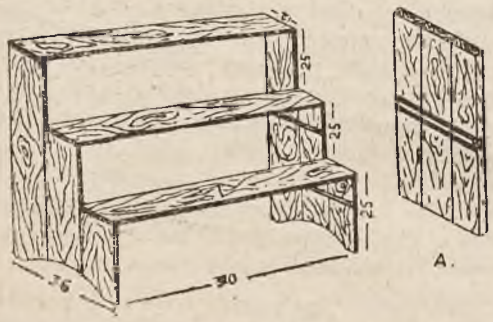
Antrųjų langų tarpelius reikia kur kas rūpestingiau užtaisyti, kad į tarplangę nepatektų šiltas ir drėgnas patalpos oras, nes nuo drėgno ir šilto oro langų stiklai rasos.

Langų tarpelius (plyšius) galima užklijuoti popieriais arba užlipdyti atitinkamomis tešlomis. Klijuojamų popierių spalvą reikia priderinti prie langų rėmų. Labai nedailiai atrodo langai, apklijuoti prirašytais ar šiaip margais popieriais. Popierius galima priklijuoti miltų klijais, krakmolo kleisteriu ir kitais nestipriais klijais. Langams užklijuoti — užlipdyti tešlą galima pasigaminti iš smėlio, ruginių ar kitokių miltų ir kreidos. Smėlio ir miltų imama po lygiai, o vandens — kiek reikia.

JAUNŲJŲ ŪKININKŲ TALKA

Pastatai gėlėms

Gražiausias kambarių papuošimas yra kambarinės gėlės. Kiekvienam sudaro didelį malonumą ir jaukumą žaliuojančios ir žydinčios gėlės tuo metu, kai ore siaučia šalčiai, pusnys, šaltas šiaurės vėjas. Bet gėlėmis galima grožėtis tik tada, kai jos tinkamai užlaikomos ir prižiūrimos, kai gražiai ir tvarkingai sustatytos. Mūsų kaime retai kur užtiksime gražiai užlaikomas gėles. Tuo tarpu gėlių rasime beveik kiekvienoje pirkioje. Vasaros metu kambarinės gėlės dažniausiai stovi languose, esti labiau apžiūrėtos ir gražiau atrodo. Tuo tarpu žiemą jos jau daug didesnį vargą kenčia. Paprastai nuo langų jos nuimamos, nes įdėjus antruosius langus nebelieka joms vietos. Nuėmus nuo langų, gėlės keliauja iš vieno kampo į kitą. Niekur nesurandama joms vietos. Neretas, ypač vyriškis, net supyksta, kad jos valkiojasi ir dažnai koja paspiria. Žinoma, tokiose sąlygose gėlės labai blogai atrodo. Jos esti pageltę, nes gauna mažai šviesos, esti aprūkusios dulkėmis, aplaužytomis šakomis, o apie jų žydėjimą negali būti ir kalbos.

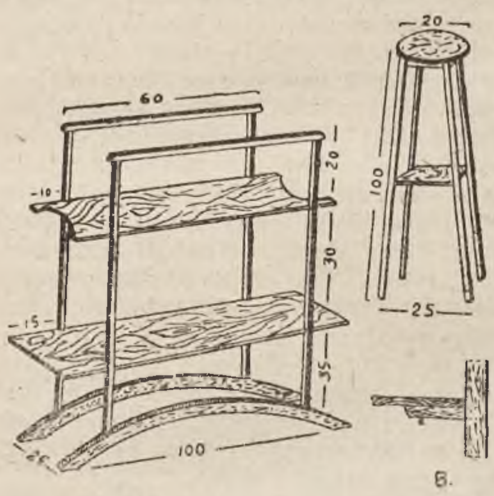
Gėlėms pastatas su trimis lentynomis. Dešinėje (A) parodyta, kaip sujungti lentas.

Kad gėlės per visus metus puoštų butą, kad jos gražiai atrodytų, reikia netiktai jas gerai prižiūrėti, bet surasti joms patogią vietą, kurioje gautų šviesos ir netrukdytų, vaikščiojant po butą. Tam tikslui reikia padaryti gėlėms pastatus. Žemiau dedame tris pastatų piešinius. Kaip matome, šie pastatai gėlėms labai lengvai padaromi ir gražiai atrodo. Kai dabar yra daugiau laiko, kiekvienas jaunasis ūkininkas privalėtų savo sesutei padaryti gražius pastatus gėlėms. Šie visi trys pastatai yra labai prasti. Sumanus dirbėjas gali juos papuošti įvairiais išdrožinėtais ornamentais.

Pirmame brėžinyje matome pastatą gėlėms su trimis lentynomis. Bet jis galima daryti ir su dviemis lentynomis. Stačios lentos iš galų su lentynomis suneriamos. Jeigu stačiosios lentos tokios plačios neturima, tada užuot vienos reikia imti dvi ar tris siauresnes, jas sujungti, sutvirtinti, kaip parodyta brėžinyje A. Bet jeigu dirbama ir iš vienos plačios lentos, tai toks sutvirtinimas yra naudingas ir reikalingas. Sutvirtinta lenta nepersimeta, nesuskyla.

Antrame brėžinyje matome pastatą tik vienam vazonui, o apačioje esanti lentelė gali būti kaip lentynėlė knygai ar laikraščiui pasidėti. Prie to pastato brėžinyje B parodyta, kaip reikia pritvirtinti lentynėlė. Būtent, kojose iškalamos skylės ir į jas įklijuojami pagaliukai, prie kurių varžtais prisukama lentynėlė. Viršus pritvirtinamas tokiu pat būdu.

Trečiame brėžinyje matome kitokį gėlėms pastatą. Jis yra gana didelis. Ant jo sustatomos gėlės, sudedamos knygos, laikraščiai ir kiti panašūs daiktai. Lentynų lentos yra įleistos į kojų išpiovas, kurių gylis būna 1—1½ cm ir įklijuojamos. Nors atrodo, kad tokiu būdu pritvirtintos lentynos nestipriai laikosi. Bet iš tikro, tai lentynos laikosi labai stipriai. Ant apatinės lentynos, ant vieno ir ant o jos galo, statoma po vieną vazoną gėlių, kurios yra aukštos, turi ilgus kamienus. Kad gėlės nekliudytų antroji lentyną, jos galai išpiaunami lanku į vidų. Ant antrosios lentynos statoma 3—4 vazonai gėlių. Tokių būdu paskutinės, žemutinės lentynos vidurys lieka tuščias, kur ir sudedama knygos, laikraščiai.

Dešinėje pastatas vienam vazonui ir kairėje keliems vazonams ir knygoms.

Visi čia suminėti gėlių pastatai galima daryti įvairaus dydžio, atsižvelgiant, kiek ir kokių turima gėlių, kiek vietos bute, kokis geriau derintųsi su kitais baldais ir su vieta, kur stovės. Jie gražiai nudailinami, nudažomi arba nupolituruojami. Turint tokius pastatus, gėlės turės nuolatines, patogias vietas ir kartu su gražiai padarytais pastatais puoš visą butą. Dabar yra laiko. Kiekvienas jaunasis ūkininkas turėtų padaryti bent paprastesnius pastatus gėlėms.

Medelių sodinimas

Praėjusių metų rudenį Lietuvos jaun. ūkininkams buvo paskelbtas medelių sodinimo konkursas. Šiame konkurse dalyvavo 151 ratelis. Konkursininkai pasodino 133.980 medelių. Už medelių sodinimą buvo laimėtos 38 premijos, sumoje 950 litų.

Jaunieji ūkininkai medeliais apsodino sodybas, mokyklų aikštes, kapines, viešas aikštes bei vieškelius. Gyvatvorių pasodinta apie 4,5 klm.

Lietuvos jaunųjų ūkininkų darbai

Šiemet Pienocentras paaukojo Jaunųjų Ūkininkų Ratelių Sąjungai 5000 litų juodųjų serbentų krūmų sodinimo propagandai. Mat, Pienocentras praėjusiais metais pradėjo eksportuoti juodųjų serbentų uogas. Pasirodė, kad Lietuvos serbentai turi nepaprastą pasisekimą užsienių rinkoje ir už juos mokamos brangios kainos.

Be to, juodųjų serbentų Lietuva lengvai galėtų užsienin eksportuoti keliasdešimt kartų daugiau, nei jų dabar eksportuoja. Todėl norima labiau išplėsti juodųjų serbentų auginimą visame krašte.

Iš gautų Pienocentro aukų buvo duodamos jauniesiems ūkininkams pašalpos, kurie šį rudenį sodino juodųjų serbentų krūmus. Tokiu būdu šiemet jaunieji ūkininkai išpirko visus juodųjų serbentų krūmus, kiek tik jų buvo gauta savo krašto medelynuose ir pasodino savo ūkiuose. Tokiu būdu su pašalpomis jaunieji ūkininkai pasodino 12.100 krūmų juodųjų serbentų. Judųjų serbentų sodinimo konkurse dalyvavo 126 rateliai ir 234 jaunieji ūkininkai. Kitą rudenį ketinama dar daugiau pasodinti juodųjų serbentų per jaunųjų ūkininkų konkursus.

Kad įrankiai nesigadintų

Kiekvienas žemės ūkio įrankis, ypač tas, kuris reikia pirkti, ūkininkui brangiai atsieina. Dėl to jis reikia saugoti, kad kuo ilgiausiai tarnautų. Juo įrankis bus geriau užlaikomas, juo jis bus patvaresnis. Ypatingai įrankiai genda žiemą, kai jie nepadedami saugion vieton. Todėl dabar visi įrankiai, kurie nevartojami, reikia nuvalyti ir visos metalinės dalys ištepti bent ratų tepalu. Tai pigiausias tepalas, kuris saugo metalines dalis nuo rūdijimo. Dar galima tam tikslui vartoti derva (smala), kuria tepami stogai, sumaišius ją su lygia dalimi karbolineumo. Tačiau nenorint pirkti šios, visai gerai bus, jeigu ištepsite ratų tepalu. Jaunieji ūkininkai turėtų visus savo ir tėvų įrankius gerai sutvarkyti ir ištepti, kad nesigadintų.

J. J.

TEISIŲ PATARĖJAS

Klausimas. Mano motina mirė 1920 m. ir paliko naujai pastatytus namus. Tėvas mirė 1934 m. Dabar pamotė neduoda man tų namų. Ar galiu per teismą reikalauti iš pamotės namų.

Supikis.

Atsakymas. Šitos tamstos bylos laimėjimas priklauso nuo kelių aplinkybių. Visų pirma reikia įrodyti, kad tie namai buvo motinos, o ne tėvo. Jeigu namai buvo motinos, tai paveldėjimo teisės priklauso tamstai. Jeigu gi buvo jie tėvo, tai paveldėjimas priklauso: pamotei septintoji dalis, o kita tamstai ir pamotės vaikams po lygiai. Neparašei tamsta, kiek turi dabar metų. Jeigu turi dabar daugiau kaip 31 metus ir namai buvo motinos, tai yra jau įsisenėjimas, nes nuo tamstos pilnametystės suėjo daugiau kaip 10 metų, o nuo motinos mirties taip pat suėjo daugiau kaip 10 metų. Jeigu minėtų trūkumų nėra, paduok pamotę į teismą. *P-as.*

Klausimas. Pereitais metais pabėgo nuo manęs žmona ir iškėlė teismo bylą dėl alimentų sau ir vaikui. Teisme mes susitaikėm ir surašėm sutartį, pagal kurį aš duodu žmonai 10 ha žemės ir trobesius. Žemę pasirinko žmona savo nuožiūra. Vėliau pasirodė, kad ji gavo ne 10 o tik 4 ha. Todėl iškėlė man bylą antrą kartą, kad duočiau jai dar 6 ha. Ar gali žmona išlošti bylą. Ar priklauso jai beturčio teisės. Ar galiu reikalauti, kad žmona pasiimtų trobesius iš mano žemės. *Papartis.*

Atsakymas. Šitą bylą teismas nagrinės remdamasis tamstų surašyta sutartimi. Todėl viskas priklausys nuo sutarties turinio. Jeigu sutartyje yra pasakyta, kad sutinkat duoti žmonai tiksliai išvardintus žemės rėžius (šniūrus), kuriuose apytikriai yra apie 10 ha, tai dabar žmona praloš bylą, nes ji yra gavusi tai, kas sutartyje pasakyta. Jeigu tačiau sutartyje yra pasakyta, kad sutinkat duoti žmonai 10 ha žemės, o vėliau žmona pasirinko sau šniūrus ir pasirodė, kad ten yra tik 4 ha, tai ji turi teisę reikalauti, kad būtų jai duota dar 6 ha. Šioje byloje būtinai reikalingas yra tamstai advokatas. Beturčio teisių pripažinimas priklauso tiktai nuo teismo nuožiūros. Jeigu tamsta manai, kad žmona yra turtinga ir beturčio teisė jai pripažinta neteisėtai, gali šitą teismo nutarimą apskųsti į aukštesnį teismą. Žmonos trobesių jėga kelti negalima. Reikia paduoti ją teisman dėl eksmisijos ir teisme remtis sutartimi, kurioje žmona sutiko perkelti trobesius ant savos žemės. Gavus teismo sprendimą, reikia kreiptis pas antstolį (kamarniką), kuris lieps trobesius perkelti. Už trobesių naudojimąsi žmona gali reikalauti atlyginimo.

Kl. 1936 m. mano tėvas išnuomojo kaimynui 2 margus žemės 99 metams. Sutartį surašė namie ir nuomininkas jos niekur netvirtino. Dabar tėvas visą savo ūkį užrašė man. Norėčiau šitą tėvo parašytą sutartį sulaužyti. Kur turiu kreiptis? *Jaunas Ūkininkas*

Ats. Ilgaterminės nuomos sutartys turi būti pas notarą rašomas. Namie parašyta sutartis yra be reikšmės ir ją galima, norint, panaikinti. Tamstai patariame štai ką. Kadangi išnuomoti 2 margai žemės yra nuomininko valdomi, tai paduokite nuomininką teisman dėl tos sutarties panaikinimo ir jums žemės grąžinimo. Prašymą reikia duoti apylinkės teisman (sąd grodzki). Bylą tikrai laimėsite.

Kl. Turime nusipirkę 3 ha miško. Mokesčius mokame visi to miško savininkai, bet mokesčio kvietimai eina vieno vardu. Ar tas galėtų mišką pasisavinti. *Gailutis.*

Ats. Aplinkybė, kad mokesčio kvietimai eina vieno vardu, neturi didelės reikšmės. Jeigu pirkimo sutartyje yra išvardinti visi pirkėjai ir jeigu visi tuo mišku nauduojatės, tai vienas negalės pasisavinti. Aplinkybė, kad vieno vardu eina mokesčiai, turėtų įsisenėjimui reikšmės tik tuo atveju, jeigu jisai vienas per 10 metų tuo mišku naudotųsi visai nevaržomas. Be to, įsisenėjimo negali būti, jeigu yra žemės hipotekos knyga. Kadangi tamstos tą mišką esate pirkę, tai hipoteka turi būti sutvarkyta ir dėl to įsisenėjimo niekad nebus.

Kl. Pardavėm turguje paršą. Praėjus trims dienoms pirkėjas atvažiavo pas mus ir pareikalavo, kad grąžintumėm jam pinigus, nes paršas buvo nesveikas ir išgaišo. Pinigų mes negrąžinome, nes kai vežėm paršą turgun, jis buvo visai sveikas. Pirkėjas ketina paduoti mus teisman. Kuo baigsis šitoji byla?

Ąžuolas.

Ats. Mūsų manymu bylą pirkėjas išloš, nes pagal įstatymus, jeigu gyvulys greitu laiku išgaišta, tai buvo ligotas pirkimo metu. Norėdami bylą išlošti, turėsite teisme įrodyti, kad parduodant paršas buvo sveikas ir kad išgaišo dėl pirkėjo kaltės. Kai bylą laimės pirkėjas, turėsite sumokėti jam už paršą ir teismo išlaidas.

Kl. Sesuo per šešerius metus nuo teismo sprendimo nereikalavo žemės ir aš ją valdžiau. Dabar ji pareikalavo už visus praėjusius metus nuomos. Ar gali jį reikalauti?

Ats. Teismo sprendimas galioja 10 metų. Jeigu teismas žemę priteisė seseriai, o tamsta jai tos žemės neatidavei ir naudojaisi, tai turi sumokėti nuomą. Bylą dėl nuomos sesuo laimės.

Kl. Išdaviau vekselį 100 auks. ir pasižadėjau jį išpirkti š. m. gruodžio 31 d. Ar galiu reikalauti, kad ši suma būtų išdėstyta ratomis mokėti?

Ats. Neparašėte, kada vekselį pasirašėte. Jeigu pasirašėte šiemet, tai jau negalima išdėstyti ratomis. Be to, ratomis išdėstomos tik ūkiškos skolos, t. y. jeigu skolą buvo imta žemės ūkio reikalams.

Kl. Perku savo sodžiuje žemės sklypą, skirstant mūsų sodžių kolonijomis. Ar galiu prašyti matininko, kad duotų man vienoje vietoje pirktą ir paveldėtą žemę.

Ats. Prašyti matininko galite ir jisai jūsų prašymą privalo patenkinti, jeigu tam nėra priešingi kiti ūkininkai ir komasacijos darbai nuo to nenukentės. Jeigu matininkas su tuo nesutiks, skųskite jį storastijon.

Kl. Vedžiau 1931 m. Uošvis nedavė man kraičio. Ar galiu per teismą kraičio reikalauti.

Ats. Per teismą negalite kraičio reikalauti, nes tai priklauso nuo geros uošvio valios. Galima būtų iš uošvio reikalauti, jeigu jis būtų prie liudytojų pasižadėjęs ką nors tamstai duoti. Kadangi tamsta vedei 1931 m., tai ir šiuo atveju nieko nelaimėtum, nes jau yra įsisenėjimas.

Kl. Tėvas, grįžęs iš Amerikos, nupirko 180 deš. žemės. Ar gali dabar tėvas užrašyti šitą žemę kitiems vaikams, o man nieko neduoti. Ar galiu reikalauti žemės per teismą.

Ats. Per teismą nieko nelaimėsite, nes žemė yra tėvo nuosavybė ir jis su ja gali ką nori padaryti. Tėvas gali tamstai nieko neduoti. Jis gali žemę užrašyti visai svetimam žmogui, o vaikams nieko. Stenkitės geruoju ką nors iš tėvo gauti. Ar žemė nėra vaikų vardu pirkta, sužinokite pas notarą, pas kurį buvo rašytas pirkimo aktas.

Kl. Pirkau pigia kaina medžio namams statyti. Dabar pasirodė, kad tas pirklys neteisėtai šituos medžius nuo girininko įgijo. Ką turiu daryti, kad nuo manęs šito medžio neatimtų. *Eglė.*

Ats. Pagal teisės dėsnius, niekas negali parduoti kitam daugiau teisių negu pats turi. Iš to išeitų, kad žydas, nebūdamas to medžio savininkas negalėjo jo tamstai parduoti, o jeigu pardavė, tai tamsta turėtum valdžiai grąžinti. Čia, tačiau, yra kitas dalykas, o tai tas, kad žydas yra miško pirklys ir todėl jūsų pirkimo sutartis priklauso įstatymams apie prekybą. Įstatymai, norėdami palengvinti apyvartą prekyboje, nustato šitokį dėsnį: jeigu žmogus, būdamas geros valios perka nuo pirklio jo įmonėje kokį nors daiktą, tai nors pirklys ir nebūtų to daikto savininkas, žmogus tačiau tampa savininku. Išimtis daroma tik tada, jeigu daiktas buvo vogtas arba rastas. Šituo atveju tikram daikto savininkui reikia daiktą grąžinti, bet tik per trejus metus nuo pirkimo dienos ir tik tada, jeigu savininkas grąžintų sumokėtus pinigus. Todėl, jeigu valdžia turi įrodymų, kad šitie medžiai buvo iš miško pavogti, o dar nesuėjo nuo pirkimo treji metai, tai tamsta tuos medžius turi grąžinti valdžiai, o ji tamstai sumokėtus už medžius pinigus.

Klausimai ir atsakymai

Kl. Pavalgius labai skauda duobutėje po krūtine. Paskui pradeda skaudėti kryžius ir šonai. Pilvas vis labiau skauda. 1932 m. sirgau aklosios žarnos uždegimu. Dabar vėl girdžiu skauda akloji žarna. Prašau patarti, kokiu namiminiu būdu galima gydytis.

Nekosčiu.

Ats. Tamsta permaža parašėte apie savo ligą ir apie patį save, kad galima būtų gerai pažinti tamstos ligą ir patarti, kaip gydyti. Neparašėte tamsta, kiek turite metų, nuo kada sergate, kokie valgiai labiau kenkia, kokiomis ligomis sirgote, ar buvo padaryta aklosios žarnos operacija, kaip veikia viduriai, ar tamsta geri degtinę, rūkai ir t.t. Visi šitie klausimai yra labai svarbūs, be jų negalima pasakyti, ar tamsta turi pilvo (skrandžio) slogą, katarą, ar skrandžio opą (votį), ar kepenų (jaknų) ligą, ar vėžį. Be to, gydytojas be ligonies apžiūrėjimo negali gerai pažinti ligos. Jei tamstai nebuvo daryta aklosios žarnos operacija, tai šie visi skausmai gali būti pašalinti tik po operacijos. Sergantiems viduriais (pilvo ligomis), reikia vengti degtinės, nevalgyti aštrių ir sunkiai virškinamų valgių: silkių, rūkytos, senos mėsos ir dešrų, lašinių, kieto sūrio, žirnių, juodos duonos, kopūstų. Patariama valgyti šviežius pieniškus valgius: sviestą, minkštą nepersūrų sūrį, minkštus arba žalius kiaušinius, pieniškas sriubas su bulvėmis daržovėmis ir miltinius blynus su grietine. Svarbiausia neerzinti perdaug jautrių vidurių įvairiais sunkiai virškinamais valgiais. Valgyti 4—5 kartus per dieną mažais kiekiais. Esant didesniems skausmams, valgyti skystus, neperkarštus valgius (sriubas). Reikia visuomet gerai sukramtyti valgį. Žiūrėti, kad nebūtų vidurių užkietėjimo. Esant didesniems skausmams (bet ne kraujuojant), dėti ant pilvo šiltus kompresus ir atsigulti lovon. Iš naminių vaistų patartina gerti ramunėlių arbatą: vienas arbatinis šaukštelis ramunėlių žiedų užpilti stikline verdančio vandens. Ramunėlius galima gerti po 2—3 stiklines per dieną. Jei toks gydymasis po keleto savaičių nepadeda, o darosi vis blogiau, reikia kreiptis pas gydytoją, kad nebūtų pervėlu.

Gydytojas.

Kl. 1) Ar galima gauti pigių ūkiškų knygų, kurias pardavinėjo Liet. Ūkio Draugija po 10 sk. *Int.*

Ats. Knygų reikalu kreipkitės lietuviškuosna knygynuosna Vilniun. Knygynų adresai yra „Ūkininkų kalendoriuje". Kai kurias knygas ten tikrai gausite, tik gal nevisas.

Kl. Noriu sodinti sodą. Žemė juodai pilka su smėliu, giliau baltas smėlys su žvyrium, molio visai nėra. Žemė šalta ir drėgna, bet galima apsausinti. Ar verta tokioje žemėje sodinti sodą, kad ir savo reikalams ir kaip ją tam paruošti. *Int.*

Ats. Tamstos žemė yra blogiausia sodui sodinti, todėl daug naudos iš tokio sodo negalite laukti. Bet gerai nusausinę tą žemę ir iškasę plačias duobes, priveže josna geros daržo žemės, galite pasisodinti vaismedžių savo reikalams. Tokioje žemėje, gerai ją patręšus ir privežus geros kompostinės žemės iš kitur, galima būtų geriau auginti vaiskrūmius: serbentus ir agrastus. Kitoje vietoje gal būt yra kiek geresnė žemė, bet jos neištyrus nieko tikra negalima pasakyti.

Kl. Mūsų sodžiaus komasuojamas į viensėdžius. Mes norime pirkti ir parduoti žemę. Ar tam vaivadijos leidimas yra reikalingas. *Int.*

Ats. Žemės pirkimui leidimas yra reikalingas, o pardavimui nereikalingas, nes tas stengiasi leidimo, kas tą žemę perka.

Kl. Norėčiau statyti namus ir tvartus iš molio, bet kadangi molio nėra, tai ar tam tiktų mėlynas šlynas?

Int.

Ats. Šlynas yra ne kas kita, kaip tiktai tam tikros rūšies molis. Todėl ten, kur nėra molio, galima vartoti trobesiams statyti šlyną. Šlynas yra daug riebesnis už molį, todėl jis džiūdamas labiau pleišėja. Šlyno riebumui sumažinti galima primaišyti kiek smulkaus žvyro. Šlyną krėsti reikia kaip ir molį su viržiais. *Agr. M. Č.*

Kl. 1) Kada geriau pervežti bites? 2) Kada geriau plėšti pievos? 3) Kiek kaštuoja kelmams rauti šiupelis?

Gailutis.

Ats. Reikalui esant, bitės iš vienos vietos į kitą galima pervežti bet kuriuo metu: žiemą, vasarą, pavasarį ir rudenį. Tačiau patogiausia ir bitėms geriausia pervežant pavasarį. Tada avilyje esti nedaug medaus, bičių ir perų. Jeigu pervežus esti jau galima bites išleisti palakstyti, tai jos visai nenukenčia. Pervežant rudenį, aviliuose esti daug medaus, dėl to koriai būna sunkūs ir vežant gali sulūžti, bites sutrinti, lizdą sugadinti. Vežant žiema, bitės gali labai susikratyti ir gauti viduriavimą. Negalėdamos išlėkti laukan apsivalyti, pradėtų viduriuoti avilyje ir suterštų lizdą, nuo ko pradėtų pelyti, pūti koriai ir visa bičių šeimyna žūtų. Vasarą koriuose esti neuždengto medaus, kuris bevežant išsilaistytų ir sunaikintų bites. Be to, vasarą esti avilyje daug bičių. Avilio lakas uždengus, bitės galėtų uždusti. Kadangi neparašėte, kokiuose aviliuose randasi bitės, kurias norite pervežti, todėl negalime duoti tikslių nurodymų, kaip aviliai paruošti pervežimui, kaip vežti ir kas daryti pervežus. Vienaip paruošiami pervežimui kelminiai aviliai, kitaip rėminiai Levickio ir rėminiai Dadano. Taipgi vienaip elgiamasi vežant bites rudenį, kitaip vasarą, žiemą ir pavasarį. Jeigu norėtute sužinoti šiuos patarimus, parašykite, kada norite bites pervežti, kokiuose aviliuose yra tos bitės ir kuorn pervešite, arkliais ar traukiniu Turėdami šias žinias, nurodysime, kaip bitės pervežamos.

2) Pievos galima plėšti rudenį ir pavasarį. Tačiau geriau bus, jeigu jas suarsite rudenį. Šį rudenį suartos pievos velėna gerokai supus. Vanduo, kuris bus velėnoje, užėjus šalčiams pavirs į ledą. O vanduo, virsdamas ledu, užima daugiau vietos, išsiplečia. Išsiplėsdamas suplėšo, sudrasko ir supurina velėną. Be to, žolių šaknys, išverstos viršun, per žiemą sušals ir pavasarį jau neatsigaivins. Todėl daug žolių žus. Naudinga būtų suarta pieva lėkštinėmis akėčiomis supurinti, supiaustyti velėnos. Tada jos pavasarį visai būtų išsileidusios. Kadangi lėkštinių akėčių tikrai neturite, tai bent drapoku būtų galima velėna sudraskyti, žinoma, jeigu ji nėra labai stipri. Jeigu tačiau velėna yra labai stipri, šaknų supinta, tai drapokas tiktai suardys arimą. Šiuo atveju suarta pieva paliekama iki pavasario. Arti reikia pieva gana giliai, kad kuo daugiausiai išsiartų šaknų, kurios žus. Velėnos reikia suguldyti, kad viršutinis jos šonas visai prigultų prie vagos dugno.

3) Šiupelio kelmams rauti nėra. Yra tiktai šiupelis kupstams ir kauburiams nukasti. Tai yra didelis kastuvas, lopeta. Jis traukiamas arklio jėga. Slinkdamas žeme, jis nupiauna kupstą, kauburį. Kupstas ar kauburio žemė lieka ant šiupelio ir galima pernešti kiton vieton: į krūvą ar duobėn, klonin. Toks šiupelis galima gauti Vilniuje (pas Nagrodskį, Sindikate). Kaštuoja jis 130 auks.

Ats. V. Ste-nui. Kuri dviračių firma yra geriausia, sunku mums būtų pasakyti, nes dviratis, tai jau ne ūkiška mašina. Apie dviračius gerai nusimano šaltkalviai, kurie juos taiso ir net dirba, todėl pas juos tuo reikalu ir kreipkites. Apie obelaičių sėklų kainas skaitykite šiame numeryje talpinamą skelbimėlį. Minamosios mašinos Vilniuje parduodamos (yra pas Nagrodskį ir Sindikate). Kaštuoja nuo 115 iki 300 auksinų. Pigiausia su dviems volais kaštuoja 115 auks., o su trimis ir geresnių firmų kaštuoja iki 300 auks. *Agr. J. J.*

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų lapkričio 13 d., Vilniaus Javų - Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	14.50—15.75
Kviečiai	19.50—21.25
Miežiai	14.75—15.25
Avižos	15.75—16.25
Sėmenys	45 00—45.75
Vikiai	17.00—17.50
Lubinas (mėlynas)	8.50— 9.00
Kvietinės sėlenos	9.75—10 25
Ruginės sėlenos	8.75— 9.25
Sviestas 1 kg I rūšies urme	3.70
„ „ „ detal.	4.00
„ „ II rūšies urme	3.60
„ „ „ detal.	3.90
„ „ III rūšies urme	3.50
„ „ „ detal.	3.80
Kiaušinių 1 kg urme	1.70
„ „ detal	1.09

Atsakomasis redaktorius ir leidėjas LIUDVIKAS CICĖNAS. „RUCH" spaustuvė, Vilnius, Totorių g. 6